

УДК 621.825.5

Р. Комар, канд. техн. наук., доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

УМОВА РІВНОВАГИ ПАР КОНТАКТУ ЗАПОБІЖНОЇ МУФТИ

R. Komar, Ph.D., Assoc. Prof.

CONDITION OF EQUILIBRIUM OF COUPLING PAIRS OF SAFETY COUPLING

Запобіжні пристрої із кульковими та пружними парами контакту широко застосовуються у приводах різноманітних машин. Передача обертового руху запобіжними муфтами із поширеними парами контакту типу «пружина-кулька-паз» забезпечується при певній умові рівноваги. Конструктивна схеми кулькової запобіжної муфти показана на рис.1.

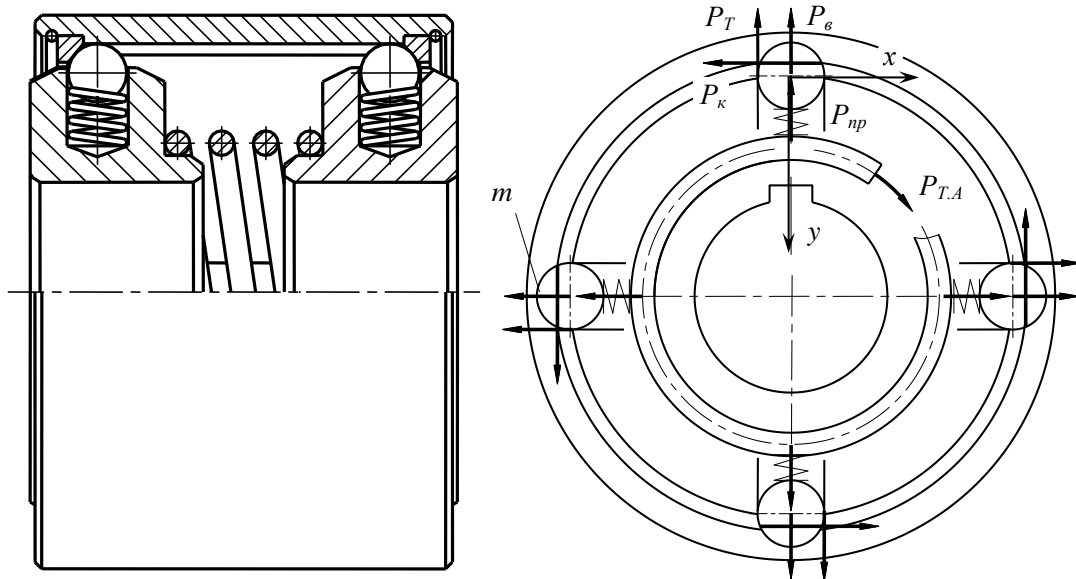

Рисунок 1 – Конструкція запобіжної муфти та дія сил у парі контакту

Процес функціонування муфти в приводі можна умовно поділити на два основних етапи, які характеризують рух системи. Перший етап характеризується найсприятливішими умовами роботи, коли навантаження стабільне і площа плями контакту кульок з поверхнями пазів є максимальною. Другий етап характеризується наростанням навантаження з боку двигуна або робочого органу, внаслідок чого, оскільки муфта є найподатливішою ланкою приводу, відбувається зміна різниці кутів закручування до певного значення φ_{max} , тобто до певного значення сумарного кута закручування муфти при якому відбувається розімкнення кінематичного ланцюга приводу внаслідок радіального переміщення кульок у посадочних отворах і втрати контакту з поверхнями пазів обойми.

Відповідно умова рівноваги пари контакту пружина-кулька-паз, за якої відбувається передача крутного моменту, згідно схеми рис. 1

$$m_k \ddot{y} + \sum_{i=1}^z C_i y = P_{np} - P_\epsilon - (P_T + P_{T.A}),$$

де m_k – маса кульки; C_i – жорсткість підтискної пружини; y – радіальне переміщення кульки; P_{np} – сила дії пружини; P_ϵ – відцентрова сила; P_T – сила тертя між кулькою і поверхнею посадочного отвору; $P_{T.A}$ – сила тертя між амортизуючою пружиною і півмуфтами.